

3 dnů (§ 7 zák. ze dne 27. července 1871 č. 88 ř. z.). Naříkání rozhodnutí úřadů politických ve věcech manželských není vázáno lhůtou (§ 4 zák. ze dne 25. května 1868 č. 47 ř. z.).

V. Prodloužení lhůty.

Pokud se týče příslušnosti ku povolení prodloužení lhůty, platí různá ustanovení. V záležitostech finančních povoluje prodloužení lhůty úřad, kterému stížnost jest podati (§ 1 zák. ze dne 19. března 1876), v záležitostech horních první stolice (§ 231 hor. z.). Dle výn. min. vn. ze dne 15. října 1871 č. 13.511 podati jest žádost úřadu, který o stížnosti má rozhodnouti. Žádost za prodloužení lhůty nepřetrhuje běh lhůty původní, není-li to výslovně v zákoně ustanoveno. Dle § 1 zák. ze dne 19. března 1876 staví se lhůta podáním žádosti za prodloužení její až do dne, kdy vyřízení žádosti této se doručí, právě tak jako žádost za oznámení důvodů rozkazu, opatření neb jiného rozhodnutí orgánů finančních.

Líčení hlavní.

Líčení hlavní jest nejpodstatnější, vynesení rozsudku bezprostředně předcházející, stadium trestního řízení.

I. Přípravné řízení.

1. Vyslýchání obžalovaného před hlavním líčením. Vyjma zvláštní případy má každý obžalovaný, který jest ve vazbě, ve třech dnech od té doby, kdy obžaloba nabyla právní moci, odveden býti do vězení soudu sborového, u něhož hlavní přelíčení odbýváno býti má. Jde-li o zločin spadající do pravomoci soudu porotního, má obžalovaný k tomuto soudu předvedený během 24 hodin předsedou soudu porotního, nebo jeho náměstkem, nebo představeným sborového soudu první stolice o tom slyšen býti, zdali k tomu, co v přípravném vyšetřování vypověděl, co přidati má, nebo v tom něco změnit. Nemá-li obžalovaný dosud obhájce, má se při výslechu tom vybídnouti, aby sobě obhájce zřídil a neužije-li práva toho, má se jemu ihned z povinnosti úřední obhájce zříditi (§ 41 odst. z., § 220 tr. ř.). Nachází-li se obžalovaný na svobodě, má k tomuto slyšení předsedou obeslán býti. Může však i o věcech těchto prostřednictvím soudce okresního, v jehož obvodu se zdržuje, vyslechnut býti.

Účel tohoto výslechu dle znění zákona jest dvojit:

a) aby obžalovanému poskytnuta byla možnost, by udal prostředky obhajovací, jichž dosud neužil, a aby použití jich navrhl (§ 222 tr. ř.);

b) aby obžalovaný ku zřízení obhájce, jestliže ho dosud nemá, vyzván byl. Würth připojuje ještě (ve svém spisu »Österr. Strafprocess«) toto: Každý předseda soudu porotního, jenž úkol svůj řádně uváží a důležitost a nesnadnost úřadu svého náležitě ocení, užije výslechu toho k tomu, aby obžalovaného blíže seznal a sobě řízení usnadnil tím, že sezná chování obžalovaného. Výslech ten poskytne jemu i možnost stav sporu řádně posouditi, přesvědčiti se, zda všech obhajovacích prostředků užito bylo, zda proti řízení v přípravném vyšetřování budou obžalovaným stížnosti moci podány býti, a zdali o věci již v nejbližší příštím porotním zasedání bude moci jednáno býti aneb, nejsou-li tu snad důvody pro odročení líčení. Z toho vyplývá, že předseda nemá se tu spokojiti kladením nutných otázek zákonem předepsaných a tím z výslechu pouhý obřad učiniti, nýbrž že jest povinen v zájmu pravdy a spravedlnosti při tomto výslechu věc hlouběji prozkoumati.

2. Ustanovení dne hlavního líčení a předvolání obžalovaného.

Den ku hlavnímu přelíčení ustanoví předseda tím způsobem, aby obžalovaný, nepřivoli-li sám ke lhůtě kratší, měl pod neplatností ode dne dodání obsílky, nejméně tři dny času ku přípravě na obhájení, a jde-li o nějaký zločin, který k rozsouzení přikázán jest porotě, nejméně osm dní (§ 221 tr. ř.). Den hlavního přelíčení oznámen buď jak obžalovanému a jeho obhájci, tak i státnímu zástupci, po případě žalobci soukromému i soukromému účastníku. V obsílce má se obžalovanému pohroziti, pakli by se ku hlavnímu líčení nedostavil, že dle okolností hlavní líčení buď v jeho nepřítomnosti se odbude, nebo že bude rozkazem postavovacím ku přelíčení přiveden, po případě kdyby se toto v pravý čas státi nemohlo, že bude přelíčení na jeho útraty odročeno. Také svědkové a znalci mají se obeslati v ten způsob, aby mezi dodáním obsílky a mezi dnem, kteréhož se hlavní přelíčení předsevezme, tři dni uplynuly. Týká-li se obžaloba zločinu, který jen následkem toho, že je ve spojitosti s přečinem obžalovanému současně za vinu kladeným, přikázán jest soudu porotnímu, má obžalovaný nárok pouze na 3denní lhůtu ku přípravě (nál. ze dne 10. března 1879 č. 1212).

3. Místo hlavního líčení.

Vyjma zvláštní případy, má se přelíčení konati v sídle sborového soudu první stolice; předseda soudu může však mimo případ v § 397 odst. 3 tr. ř. uvedený, slyšev žalobce, naříditi, aby hlavní přelíčení konalo se v sídle soudu okresního, v jehož okrsku skutek byl spáchán (§ 221 odst. 2 tr. ř.). Lze-li předvídati, že hlavní přelíčení bude déle trvati, staň se opatření, aby líčení přítomni byli jeden nebo dva soudcové náhradní, kteří by v případě potřeby na místo některého soudce nastoupiti mohli (§ 221 odst. 3 tr. ř.).

4. Návrhy stran ve příčině průvodů.

Chce-li žalobník, soukromý účastník neb obžalovaný, aby obesláni byli ještě někteří, jiní svědci, nebo znalci, než ti, kteří se mají již dle obžaloby, po případě nálezů o námitkách proti obžalobě vydaného obeslati, má to v čas oznámiti předsedovi a uvésti skutečnosti a články, o nichž má obeslaný slyšen býti. Seznam svědků a znalců, kteří se mají nově obeslati, má se straně druhé doručiti nejdéle do tří dnů před hlavním líčením, jinak nemohli by bez jejího přivolení slyšeni býti (§ 222 tr. ř.). Moc předsedy (§ 254 tr. ř.) ovšem tím újmy netrpí. Žádné straně však nepřisluší při hlavním líčení právo novými průvody protivníka překvapovnti a zbaviti jej takto možnosti na odpověď řádně se připravití (nál. ze dne 9. listop. 1878 č. 6550). Navrhne-li některá ze stran nové průvody teprve po uplynutí lhůty § 222 tr. ř., má žádati zároveň za odročení líčení, a to proto, aby protivníku, pokud se průvodu tomu opírá, předepsaná přípravná 3denní lhůta poskytnuta býti mohla (nál. ze dne 16. dubna 1877 č. 13.180, ze dne 2. března 1885 č. 14.752). Průvody, jež netýkají se skutečností a článků, o něž jde, nemusí býti připuštěny (nál. ze dne 27. září 1879 č. 5183, ze dne 3. října 1879 č. 7248, ze dne 19. dubna 1886 č. 960, sb. č. 913, ze dne 17. ledna 1887 č. 12.385), a mohou býti zamítnuty i když by se protivník jim nevzpíral (nál. ze dne 15. října 1875 č. 5093 sb. č. 84). O svědcích, stojících pod mocí vojenskou, platí co nařízeno ve příčině svědků vůbec.

5. Návrhy na doplnění přípravného vyšetřování.

Navrhne-li obžalovaný nebo jeho obhájce, aby některá okolnost k obhájení jeho příhodná ještě důkladněji byla vyšetřena a shledá-li předseda, že tato žádost je podstatná, má vyšetřování to bez průtahu naříditi a o výsledku žalobce i obžalovaného resp. jeho obhájce zpravit, aby ve spisy nahlédli a další návrhy učinili. Týmž způsobem může se také přípravné vyšetřování k návrhu žalobcovu nebo soukromého účastníka doplniti. Má-li předseda za to, že se návrhu dle §§ 222 a 224 tr. ř. učiněnému nemá místa dáti, rozhodne o věci radní komora. Týmž způsobem má předsedící žádati za rozhodnutí komory radní, když v některém případě, kde proti spisu obžalovacímu nebylo činěno námitek, má pochybnost, zdali se všickni svědci a znalci v obžalobě jmenovaní mají obeslati. Proti tomuto rozhodnutí není žádného prostředku opravného; návrh ten však může se při hlavním přelíčení obnoviti. Dle výsledku tohoto vyšetřování přísluší žalobci právo původní spis obžalovací ještě před hlavním líčením vzíti nazpět neboli podati nový spis obžalovací, který má pak býti základem hlavnímu líčení. Tím ovšem vrátí se celá věc opět do stadia vydání v obžalovanost (§§ 224, 227 tr. ř.).

6. Spojení a rozdělení více trestních řečí. Samo sebou se rozumí, že okolnosti obviňující, jež již dříve tu byly a jež zastavením řízení nebo rozhodnutím o odporu obžalovaného odstraněny byly, nebo o nichž rozhodnuto bylo, že líčení o nich se má odloučeně konati, při hlavním líčení stranou ponechány býti musí. Co se pak týče nově objevených okolností obviňujících, není vždy nutno a také ne vždy pro obviněného prospěšno, aby z hlavního líčení bez podmínky byly vylučovány. Okolnost, že tyto skutečnosti později objeveny byly, nemůže míti v zápětí beztrestnost obžalovaného. Státnímu zástupci ku jeho žádosti jest ponecháno, by nově objevené trestné činy samostatně stíhal. Soud příslušný dle § 56 ve příčině několika setkávajících se činů trestných může k návrhu aneb z moci své úřední učiniti opatření, aby řízení trestní, týkající se toho neb onoho činu trestného nebo toho neb onoho obviněného, vedlo a dokonalo se zvlášť o sobě, jestliže se tím zamezí, aby se řízení neprodloužilo aneb neztížilo, anebo jestliže se tím zkrátí vazba obviněného. V takovém případě má žalobce ihned prohlásiti, zdali sobě vyhrazuje stíhání téhož obviněného pro jiná obvinění. Učinil-li tak, má řízení v příčině těchto obvinění bez průtahu dále se vésti a ukončiti; neučinil-li tak, může obžalovaný pro tato obvinění stíhán býti jen z těch příčin, pro které se může řízení trestní před hlavním přelíčením zastavené obnoviti. Bylo-li komorou radní rozhodnuto, aby se některé věci trestní ze společného řízení vyloučily, může sobě na toto rozhodnutí státní zástupce neb soukromý žalobník, jakož i obviněný u sborového soudu II. instance stěžovati. Sborový soud II. instance má pak o námitkách proti obžalobě, jakož i proti všem usnesením o spojení nebo rozdělení trestních věcí rozhodnouti. Předsedovi líčení vyhrazuje § 232 odst. 3 tr. ř. právo naříditi, aby ve příčině každého nebo ve příčině některých článků obžaloby pře zvlášť se vedla.

7. Utvoření lavice porotců. Bezprostředně před počtím hlavního přelíčení, které jest konati před soudem porotním, utvoří se pro každou trestní věc zvlášť lavice porotců v neveřejném sezení soudu porotního a u přítomnosti žalobce, účastníka soukromého, obžalovaného a jeho obhájce, jakož i obeslaných porotců (§ 304—310 tr. ř. Viz článek Porotci).

II. Zásada veřejnosti, ústnosti a bezprostřednosti.

Ze zásad těchto vyplývá, že hlavní líčení má býti jednotné (in continuo). Veřejnost hlavního líčení může jen tehdy vyloučena býti, když toho žádá mravopověstnost nebo veřejný pořádek. Soud sborový rozhodne o tom z povinnosti úřední nebo ku návrhu žalobce nebo obžalovaného, rokovav a poradiv se o tom v sezení tajném, písemným nálezem, proti němuž není opravného prostředku. Hlavní líčení zakládá se na kontradiktorním řízení obou stran, platí tedy zásada, že hlavní líčení provést se má za přítomnosti obou stran. Je to již v zájmu obžalovaného, aby líčení byl přítomen a jest to i jeho povinností, které jemu není volno libovolně se vyhnouti. Trestní řád obsahuje však řadu případů, kdy líčení v nepřítomnosti obžalovaného se odbyti může:

1. V případech zvláštních může předseda obžalovanému naříditi, aby při vyslýchání některého svědka neb spoluobžalovaného ze síně zasedací odstoupil. Když však byl zase přiveden, má jemu předseda oznámiti vše, co v jeho nepřítomnosti bylo předsevzato, zvláště pak seznání, ježto byla mezi tím učiněna. Neoznámí-li mu to předseda, má tak pod neplatností řízení, dříve ještě než se průvodní řízení skončí, učiniti (§ 250 tr. ř.). Na sdělení výsledku ohledání soudním dvorem v nepřítomnosti obžalovaného předsevzatého se tento důvod neplatnosti nevztahuje (nál. ze dne 17. listop. 1877 č. 10.187 sb. č. 162). Týká-li se porušení těchto předpisů osoby, jež jen jako spoluobžalovaný vystupuje, nepřísluší obžalovanému, jenž celému jednání nepřetržitě byl přítomen, nijaká stížnost (nál. ze dne 2. prosince 1875 č. 8332).

2. Ruší-li obžalovaný neslušným chováním pořádek přelíčení, a neustal-li, ač jej předseda napomenul a jemu pohrozil, že bude ze sezení vyveden, může usnesením soudu sborového buď na chvíli nebo na celé přelíčení ze síně vyveden býti a sezení může se v jeho nepřítomnosti od-
bývati (§ 234 tr. ř.).

3. Onemocní-li obžalovaný mezi přelíčením tou měrou, že při něm déle setrvati nemůže, smí se v přelíčení jen tenkrát pokračovati, když obžalovaný k tomu svolí (§ 275 tr. ř.).

4. Nedostavil-li se obžalovaný ku hlavnímu líčení, může toto v jeho nepřítomnosti konáno a rozsudek vyneseno býti jen tehdy, jedná-li se o zločin, na který vyměřen jest trest nejvýše 5letého žaláře, nebo o přečin, a byl-li obžalovaný již v přípravném vyšetřování vyslechnut, a byl-li ku hlavnímu líčení osobně obeslán (§ 427 tr. ř.).

5. Nedostavil-li se obžalovaný ku vyhlášení rozsudku, může tento v jeho nepřítomnosti býti vyhlášen a může ho předseda za tím účelem dáti před soud postavití a naříditi, aby jemu rozsudek soudcem k tomu vyslaným ústně byl ohlášen, anebo aby mu byl opis rozsudku doručen (§ 269 tr. ř.).

III. Případy incidenční.

Učiní-li strany během hlavního líčení v příčině některých článků řízení návrhy, kteréž sobě odporují, anebo když předseda nedá místa návrhu některé strany, jemuž se neodporuje, rozhodne soud o takových věcech vedlejších ihned, aniž se proti tomu připouští nějaký samostatný prostředek opravný, jímž by se další přelíčení stavilo.

Předseda může si i mimo případy v § 238 tr. ř. naznačené rozhodnutí soudního dvoru vyžádati (nál. ze dne 11. listop. 1884 č. 12.225).

Návrh průvodní v konečné řeči přednesený musí rovněž v bedlivou úvahu vzat býti (nál. ze dne 20. května 1885 č. 4817 sb. č. 793). Mezi-
tímná usnesení nenabudou právní moci a nejsou tudíž nezměnitelná (nál.
ze dne 5. února 1881 č. 14579).

IV. Pořad při hlavním líčení.

1. Předseda řídí líčení. Na něm je, aby dbal, by zachován byl v soudní
síni pokoj a pořádek, jakož i slušnost, kteréž důstojnost soudu vyhledává
(§ 233 tr. ř.). On má k tomu přihlížeti, aby nikdo nebyl haněn, aneb
z něčeho, co k věci nenáleží, obviňován. Osmělil-li se obžalovaný nebo
soukromý žalobník, soukromý účastník, svědek anebo znalec, něco takového
pronésti, může jemu soud k návrhu uraženého aneb státního zástupce, nebo
z moci úřadu uložit pokutu do 50 zl. nebo trest vězení do osmi dnů
a je-li ve vazbě, může jemu uložit přiměřený trest disciplinární (§ 108 tr. ř.).
Hlavní povinností předsedy však jest dbáti toho, aby pravda na jisto po-
stavena byla; on vyslýchá obžalovaného a svědky, a určuje pořadí, v jakém
mají mluvití ti, jež o slovo žádají. Odbývá-li se líčení před porotou, má
předseda po zodpovědění všeobecných otázek obžalovaným dle § 240 tr. ř.
pod neplatností řízení porotce do přísahy vzíti (§ 313 tr. ř.).

2. Čtení obžaloby. Když svědci odstoupí, nařídí předseda, pod
neplatností, aby čten byl spis obžalovací, po případě i nález, dle něhož
některý článek obžaloby má se pomínouti. Při opětovaném líčení za pří-
činou zrušení rozsudku jest i starý rozsudek, jakož i nález kasačního
soudu přečísti (nál. ze dne 2. srpna 1880 č. 13619).

3. Výslech obžalovaného. Obžalovaný nemůže býti k tomu
přidržován, aby ku otázkám jemu kladeným odpovídal (§ 245 tr. ř.).
Z pravidla vyzve předseda obžalovaného, aby o obžalobě se vyjádřil.
Přízná-li se obžalovaný ku činu v obžalobě za vinu mu kladenému, může
další průvodní řízení odpadnouti (238 tr. ř.). Nepřízná-li se obžalovaný,
nýbrž naopak, tvrdí-li, že jest nevinný, připomene jemu předseda, že mu
přísluší právo, vylíčiti jak se věc sběhla (§ 245 tr. ř.).

4. Řízení průvodní. Z průvodů jsou výpovědi svědků pro
hlavní přelíčení, jakož i pro přesvědčení soudců nejdůležitějšími, jelikož
tento průvod bývá nejčastěji pramenem vypátrání pravdy. Znalci vyzvou
se při hlavním líčení buď, aby sdělili, co shledali, buď, aby podali svá
dobrozdání. Ohledání soudní předsevzme se při hlavním líčení jen
potud, pokud věci movité, t. zv. články usvědčovací, se prokazují. Je-li
ohledání věcí nemovitých nutným, může soud v průvodu všech účastníků
líčení předsevzítí ohledání na místě samém, po případě ustanoviti soudní
komisi, která by ohledání předsevzala a protokol o tom sepsala. Průvody
nové může soud ihned připustiti, nebo je odmítnouti, uzná-li, že významu
nemají (§ 238 tr. ř.).

5. Odbývá-li se hlavní líčení před porotou, ustanoví po skončení řízení
průvodního předseda, poradiv se se soudem, dle předpisu § 316 tr. ř.
otázky, jež se mají porotcům položití (viz čl. Dotázky ku porotcům).

6. Řeči stran. Po skončení řízení průvodního obdrží strany slovo,
aby konečné svoje návrhy přednésti a odůvodniti mohly. Zástupce ob-
žaloby, jakož i obhájce mají ve svých návrzích určitě prohlásiti, jaký nález
soudní žádají, a mají tyto své návrhy odůvodniti. Důvody mají se zakládati
jednak na srozumitelném a souhrnném objasnění výsledků řízení průvod-
ního, jednak v náležitém vysvětlení zákonných předpisů, jichž nutno ku

rozhodnutí užiti. Řeči stran mají jmenovitě ten účel, aby působily na vynesení rozsudku. Nicméně jest se v řečech těchto obmeziti jen na to, co jedině na použití pramenů rozsudku, totiž skutečných výsledků hlavního líčení a zákona, vliv míti může. Tak jmenovitě zástupci státnímu svěřeno jest poslání nadmíru důležité. On nesmí zapomínati, že není tu proto, aby zastupoval a hájil své osobní náhledy, nýbrž má vždy pamětliv býti toho, že jest orgánem státním a že zájem státu vždy toho nevyhledává, aby obžalovaný byl odsouzen; odporučuje se tudíž, aby spíše si počínal zdrženlivě a hlavně, aby kladl váhu na to, aby veškeré rozhodné skutečnosti a poměry vytknuty byly. Na porotce mají řeči stran působiti v tom směru, aby porotcové o výsledcích řízení průvodního přemýšleli a tyto posuzovali, a mají se dále snažiti porotce přesvědčiti důvody takovými, které ze skutečností a životní zkušenosti porotců vzaty jsou. Všeho, co by mělo působiti spíše na cit porotců, než na rozum, nebo čím by tito, jsouce ve vášnivém rozčilení, mohli býti uneseni, jest se vystříhati. Obhajce zůstane jen tehdy své povinnosti věrným a zachová své důstojné postavení, obmezí-li se při hájení jen na to, že přednese skutkové a právnické úvahy, které dle stavu věci, spisů a výsledku líčení na prospěch chráněnce svého mluví. Carrara vytýká, jakožto povinnosti obhajcovy: vědění, t. j. úplné osvojení si veškerých skutkových i právnických podrobností, soucit, zmužilost, věrné zachování tajemství, nezištnost a zákonnost.

V řízení před soudem porotním rozpadají se řeči stran ve dva oddíly a sice v řeči před vynesením výroku, a v řeči, které se vztahují na důsledky soudem z výroku odvozované.

V řízení před soudy sborovými vztahují se řeči stran z pravidla na celý obsah rozsudku. Dle § 256 tr. ř. může však předseda nebo soudní dvůr učiniti opatření, aby návrhy závěrečné ve příčině viny, trestu, nároků soukromoprávních a útrat řízení od sebe odděleny a samostatně předneseny byly.

Strany mluví v tom pořadí, že nejprve žalobce (zástupce státní, soukromý žalobce, podpůrný žalobce) slovo obdrží a na to (soukromý účastník), obžalovaný a jeho obhájce. § 253 zmiňuje se též o odpovědi státního zástupce, přiznává však obžalovanému poslední slovo.

7. Při líčení před soudem porotním následuje po řečech stran resumé předsedy dle ustanovení § 325 tr. ř. (Viz čl. Poučení právní porotců.)

V. Sepsání protokolu.

O hlavním líčení sepsati se má pod neplatností řízení protokol, jež má předseda a zapisovatel podepsati. V protokole mají se uvéstí jména přítomných členů soudu sborového, jména stran a jich zástupců, mají se v něm dále uvéstí všechny podstatné obřadnosti řízení a jmenovitě svědci a znalci, kteří byli vyslechnuti a spisy, které byly čteny, zdali byli svědci a znalci ve přísahu vzati aneb z kterých příčin se tak nestalo; konečně mají se v něm uvéstí všechny návrhy stranami učiněné a zároveň připomenouti, jak předseda nebo soud ve příčině jich rozhodl. Strany mohou též za účelem zachování práv svých žádati, aby jednotlivé okolnosti v protokole zjištěny byly (§ 271 tr. ř.). Odpovědi obžalovaného a seznání svědků nebo znalců poznamenají se v protokole jen tehdy, když se odchylují od výpovědí ve spisech uvedených, aneb když se něco na nich mění nebo k nim se přidává, nebo když byli svědkové nebo znalci v se-

zení veřejném ponejprv slyšení. Uzná-li předseda nebo soud toho potřebu, může se naříditi, aby seznání a řeči těsnopisně psány byly. Požádá-li za to strana některá v čas, a zapraví-li napřed náklad z toho vzešlý, má se to vždy naříditi. Zápisky těsnopisné mají se však v 48 hodinách v obyčejné písmo převést a předsedovi nebo některému soudci ku prozkoumání předložiti a ku protokolu připsati. Vůbec mají strany volnost v uzavřený protokol a v přílohy jeho nahlédnouti a opisy jich si zjednati. O poradách a o hlasování sepsán budiž, když se soud za příčinou usnesení do síně poradní odebere, zvláštní protokol. Neplatnost řízení nastupuje jen tehdy, když protokol vůbec sepsán nebyl (nál. ze dne 21. února 1876 č. 11.815, ze dne 5. listopadu 1877 č. 8890, ze dne 12. prosince 1877 č. 11.755, ze dne 4. února 1884 č. 6439 a j.). Vážné nedostatky protokolu mají za následek jednání dle § 271 tr. ř. (nál. ze dne 5. listopadu 1877 č. 8890, ze dne 1. prosince 1881 č. 7442). Dodatečné opravy a doplňky protokolu může povolit jen předseda (nál. ze dne 1. prosince 1881 č. 7442). Odepření zjištění jisté okolnosti v protokole může tvořiti jen tehdy důvod zmatečnosti, když zjištění to mezitím nálezem (§ 238 tr. ř.) odepřeno bylo (nál. ze dne 22. září 1884 č. 6160).

VI. Přerušeni a odročení hlavního líčení.

1. Hlavní líčení může se přerušiti jen tehdy, když předseda potředu toho uzná, aby si osoby při něm zúčastněné oddechly, nebo aby se neprodleně zaopatřily průvody; v případech pilných může dle zdání soudu také v neděli a ve svátek v líčení pokračováno býti (§ 273 tr. ř.).

2. Nedostavil-li se obhájce ku hlavnímu líčení, byv řádně obeslán, neb odešel-li dříve, než líčení se skončilo, nebo jde-li tu o případ § 236 od. 2 tr. ř. a nemůže-li se vůbec jiný obhájce zříditi neb aspoň ne bez ujmy obhájení obžalovaného, jest hlavní líčení odročiti (§ 274 tr. ř.). Náklad se zřízením jiného obhájce a odročením spojený má nésti obhájce, jenž je tím vinen.

3. Onemocní-li obžalovaný tou měrou mezi přelíčením, že při něm déle setrvati nemůže a nesvolí-li k tomu, aby se v líčení v jeho nepřítomnosti pokračovalo, má se přelíčení odročiti (§ 275 tr. ř.).

4. Soud může dle zdání svého se usnísti, aby přelíčení bylo odročeno, vidí-li se mu z jakékoliv příčiny toho třeba, aby se dříve ještě předsevzalo nějaké nové vyhledávání, nebo nějaký výkon vyšetřovací, nebo aby se opatřily nové průvody, anebo shledá-li pro překážky zevnější za potřebné nebo příhodné, aby se přelíčení odročilo (§ 276 tr. ř.).

VII. Případy vedlejší během líčení sběhlé.

1. Okamžité zatknutí svědka může předseda naříditi, když svědek vědomě učinil křivé seznání. O tomto seznání může předseda naříditi, by sepsán byl protokol a jej po přečtení a schválení svědkem dáti podepsati. Zatčený svědek předvede se po té soudci vyšetřujícímu. Obžalovaný nemá práva dáti návrh, aby svědek byl zatčen a nemá též práva stížnosti, když se toto proti jeho vůli předsevzme (nál. ze dne 22. října 1875 č. 8774, ze dne 28. března 1887 č. 13.292, ze dne 9. ledna 1888 č. 12.242, ze dne 21. ledna 1889 č. 9439). Ani zmateční stížnost nemá na opatření se strany předsedy učiněná vlivu (nál. ze dne 31. června 1879 č. 2540), a odpor stěžovatele vůči nim neposkytuje podkladu ke stížnosti zmateční (nál. ze dne 10. ledna 1879 č. 6934).

2. Spáchá-li kdo během hlavního přelíčení v síni jednacích čin trestný, a byl-li při skutku samém postížen, může soud shromážděný, přerušiv hlavní líčení, nebo ku konci jeho k návrhu žalobce k tomu oprávněného po vyslyšení obviněného i svědků přítomných hned v té příčině rozhodnouti a obviněného odsouditi. Odpadá tu tedy úplně řízení přípravné. Prostředky opravné proti takovému rozsudku nemají účinku odkladacího. Nemůže-li obviněný hned býti odsouzen, nebo je-li skutek vykonaný zločinem nebo přečinem náležejícím před soud porotní, má dáti předseda pachatele postavití před soudce vyšetřujícího. O tom všem má se sepsati zvláštní protokol. Spáchal-li obžalovaný mezi hlavním líčením čin trestný, může soudní dvůr, jedná-li se o čin stíhaný z povinnosti úřední, ku návrhu státního zástupce nebo poškozeného, v jiných případech jen ku žádosti žalobce soukromého, řízení a rozsudek na tento čin rozšířiti (§ 263 tr. ř.).

Lihovary.

I. Lihovary tvoří hlavní odvětví hospodářských živností a pokud tvoří vedlejší živnost průmyslu hospodářského, nepodléhají ustanovením řádu živnostenského (čl. II. vyhl. pat. k živ. řádu). Hospodářské lihovary požívají mimo to ještě zvláštních výhod ohledně daně z kořalky (viz tento článek). V lihovaru přeměňují se součástky hospodářských výrobků (škrob) ve hmotu cennou a lehce přenosnou (líh), kdežto odpadků užívá se jako krmiva pro dobytek. Ježto výrobky (líh a kořalka) kryjí dostatečně náklad s výrobou spojený, zbývá rolníkovi laciné krmivo, což jemu rozmnožení dobytka a značnější výrobu hnoje umožňuje. Mnohé krajiny, kde se výhradně jen brambory pěstují, závisejí od výroby kořalky. Kdežto v dřívějších letech pálení lihovin jen v malém se provozovalo, zatlačila nyní hromadná fabrikace výrobu v malém znenáhla téměř úplně.

Provozovárna musí dle § 25—35 živ. řádu cestou ediktálního řízení úředně schválena býti. Mimo to musí ten, kdo kořalku vyráběti nebo destilovati hodlá, popis místností výrobních a přehled přístrojů, stanoviště a popisné číslo domu, ve kterém živnost provozovati chce, nejméně 4 týdny před zahájením výroby nejbližšímu finančnímu orgánu, jemuž dohled na vinopalny přísluší, ústně nebo písemně oznámiti a zároveň přesný popis místností ku provozovárně náležejících, přístrojů a nádob dvojmo podati a v popisu též udati osoby, jimž svěřen jest dohled na ostatní služebnictvo, jakož i osoby, které v nepřítomnosti podnikatelově výrobu řídí. Dále musí nejpозději 4 týdny před započátkem ročního období výrobního a během tohoto nejméně 14 dní před počátkem měsíce, ve kterém výroba zahájena býti má, oznámení s popisem místností provozovacích finančnímu úřadu učiniti (§ 21, 44, 53 zák. ze dne 20. června 1888, č. 31 ř. z.). O výrobě musí správce vinopalny nebo jeho zástupce vésti záznam, ve kterém zřejmě jest uvésti druh a množství výrobních látek, kterých ku zapaření použito bylo, číslo kádě a množství v ní se nalézající zápany a udání kontrolního aparátu (§ 65 cit. z., ostatní viz ve článku Daň kořaleční). Ve mnohých krajínách tvoří též obyčejná výroba kořalky studenou cestou druh výroby kořalky. (Dobrozdání obchodní a živnostenské komory v Brně.)

II. Obchod kořalkou.

1. Obchod kořalkou může záležeti buď ve výčepu neb obchodě drobném aneb prodeji v uzavřených nádobách. Výčep a obchod drobný jest vázán koncesí; obchod kořalkou v uzavřených nádobách v jakémkoli množství